

Nærøy kommune

Idrettsvegen 1, 7970 Kolvereid
Telefon 74 38 26 00
Bankkontonr. 4467.07.80039
www.naroy.kommune.no

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
2019/350-6

Saksbeh:
Ragnhild W. Melgård

Arkivkode: Dato:
S40 27.09.2019

NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraftverk på land - Nærøy kommunes uttalelse

Kommunestyret i Nærøy kommune behandlet sak om høringsuttalelse til nasjonal ramme for vindkraftverk i møte 23.09.19 (sak 66/19). Kommunestyret fattet følgende vedtak:

Med dagens konsesjonsgitte anlegg på Hundhammerfjellet har Nærøy tatt sin del av vindkraftutbygging på land så langt. Kunnskap om den pågående utbygginga av vindkraft og kraftnett i Trøndelag må hentes inn og sammenstilles før det er aktuelt å bygge ut nye vindkraftanlegg i kommunen. Påstanden om at området som Nærøy kommune inngår i har et lavere konfliktnivå enn andre steder er basert på svært overordnet sårhetsanalyse, og tar i for liten grad hensyn til lokale verdier og interesser.

Kommunestyret i Nærøy erkjenner behovet for fornybar energi, men mener at landbasert vindkraft har for mange negative konsekvenser. Fremtidens økte energibehov bør i første omgang sikres gjennom å gjennomføre tiltak i form av energieffektivisering/sparing, opprusting av eksisterende vannkraftverk, vindkraft til havs eller andre grønne energiformer.

Kommuner som tar belastningen med å tillate utbygging av vindkraftanlegg på vegne av storsamfunnet må få kompensasjon som samsvarer med denne belastningen gjennom erstatninger og et skatteregime på linje med det som er etablert for vannkraftproduksjon.

Med hilsen

Ragnhild W. Melgård
planlegger

Vedlegg:

Saksframlegg med rådmannens innstilling og protokoll fra utvalg for drifts- og utviklingssaker og kommunestyret.

Høringsinnspill til Nærøy kommune fra Årjel Njaarke sijte - Nasjonal ramme for vindkraft på land

Kopi til:

Håvard Hernes

Årjel Njaarke sijte v/plankonsulent Nord-Trøndelag reinbeiteområde

Nærøy kommune

Arkiv: S40

Saksmappe: 2019/350-3

Saksbehandler: Ragnhild W. Melgård

Dato: 24.05.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato

Sak:	NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraftverk på land - Nærøy kommunes uttalelse
------	--

Vedlegg:

- 1 Olje- og energidepartementet - Høring – NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land
- 2 Høringsinnspill til Nærøy kommune fra Åarjel Njaarke sijte - Nasjonal ramme for vindkraft på land

Bakgrunn

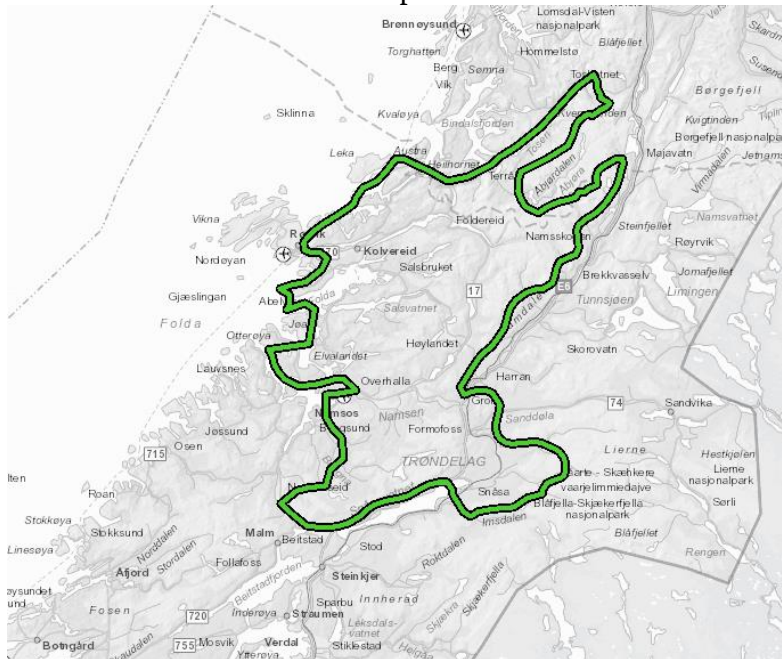
Olje- og energidepartementet gav i 2017 Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) i oppdrag å lage et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Forslag til en slik ramme er nå utarbeidet, og departementet sendte 1.april 2019 forslaget på høring, se vedlegg. NVEs faglige forslag foreligger i form av en rapport datert 1.april 2019. Dokumentene er ikke vedlagt saken, men kan lastes ned fra NVE sin hjemmeside <https://www.nve.no/nasjonal-ramme-for-vindkraft/?ref=mainmenu>

Høringsfristen er 1.oktober 2019

Faktaopplysninger

NVE startet med 43 analyseområder og har vurdert disse ut fra vindressurser og nettkapasitet. Etter nærmere konfliktanalyser er disse 43 områdene redusert til 13 områder. Namdale inngår

som ett av områdene som er utpekt.

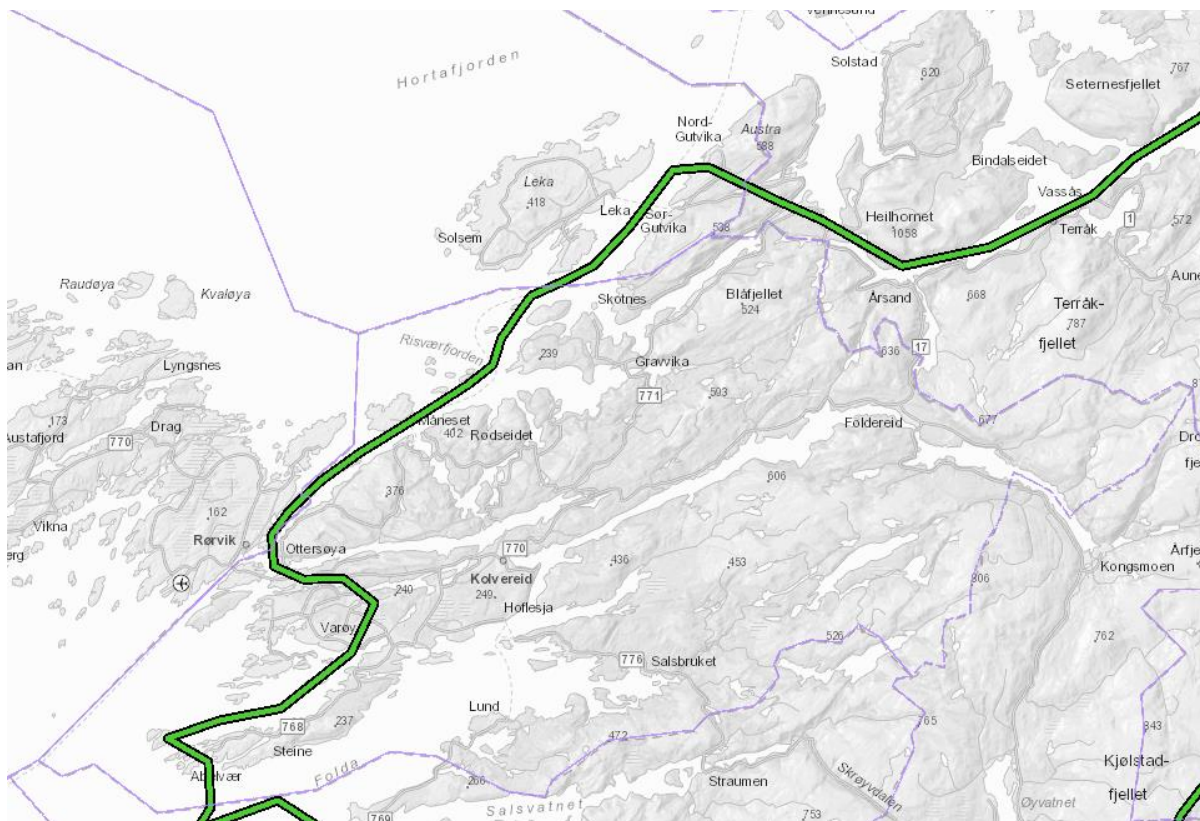

Figur 1 Kartutsnitt med avgrensning av område Namdalen (kilde NVE)

Begrunnelsen for dette er at Namdalsregionen er funnet å ha veldig gode produksjonsforhold for vindkraft. I et kraftsystemperspektiv er området funnet middels egnet for ny produksjon, sammenlignet med andre områder. Det er per i dag flaskehalser i transmisjonsnettet, men Statnett har konsesjon til flere tiltak som på lengre sikt kan forbedre nettkapasiteten til ny produksjon i området. I det utpekte området er det viktige miljø- og samfunnsinteresser, og de viktigste interessene er knyttet til sørsamisk reindrift. Til tross for middels nettkapasitet per i dag, konkluderer NVE med at området er et av de mest egnede for ny vindkraftutbygging. NVE har i sin vurdering lagt mye vekt på de gode produksjonsforholdene. Området er relativt stort, og det kan i teorien bygges både store og små vindkraftverk mange steder. På grunn av samlet belastning for reindriften, bør det ikke være aktuelt med mange store vindkraftverk som påvirker de samme reinbeitedistriktene.

Den nasjonale rammen for vindkraftverk skal ikke erstatte dagens konsesjonsbehandling. Forslaget til ramme skal heller ikke forstås som en plan for hvor det skal bygges vindkraft i framtiden, men er en vurdering av hvilke områder som egner seg best. I henhold til oppdraget skal det være vanskeligere å få konsesjon til bygging utenfor de utpekte områdene. NVE legger opp til at søknader i de mest egnede områdene prioriteres.

Størstedelen av Nærøy kommune inngår i området.

Deler av områdene som omfatter Nærøy er ekskludert som uegnede eller uaktuelle for vindkraft. Dette framgår i mer detaljerte interaktive kart på <https://temakart.nve.no/link/?link=nasjonalramme> (trykk på kartlag og eksklusjoner). Kart over Nærøy med eksklusjoner er vist under.

Arealene i den mørkeste gråfargen (harde eksklusjoner) viser områder som er ekskludert pga. lave vindhastigheter eller er vernet. Den lysere gråfargen (myke eksklusjoner) er områder som er ekskludert blant annet pga. av bebyggelse, TV-sendere eller nedslagsfelt for drikkevannskilder, topografi, skred osv.

NVE gav 10.04.17 konsesjon til NTE Energi as for reetablering av Hundhammerfjellet vindkraftverk, med samlet installert effekt på 55,5MW. Konsesjonens maksimale effekt er lik tidligere konsesjon.

Vurdering

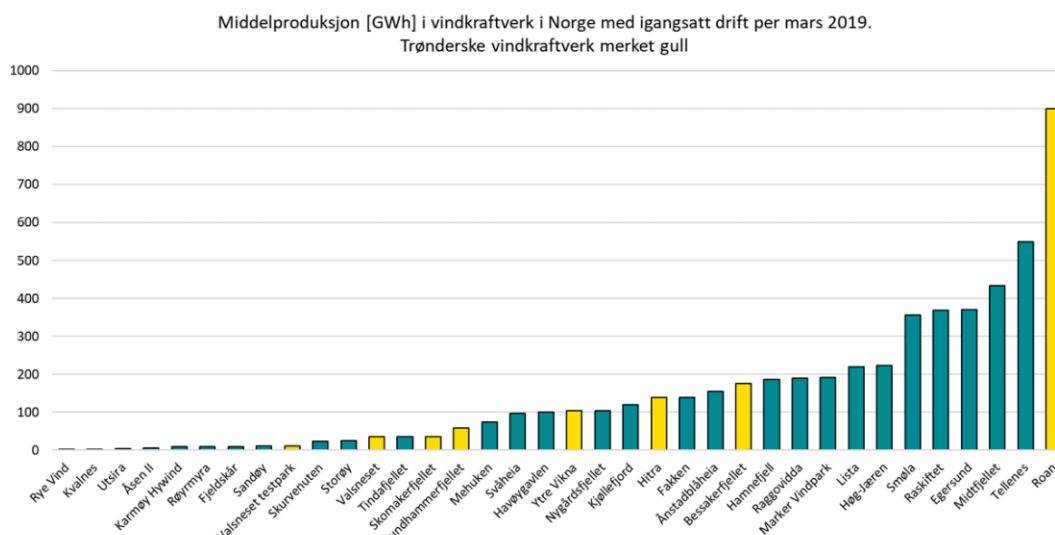
Vindkraft nasjonalt og i Trøndelag

I følge NVE er vindkraft den raskest voksende kraftproduksjonen i Norge. Med fallende kostnader og økende CO2-priser, er vindkraft blitt en stadig mer konkurransedyktig energikilde.

Frem til i 2017 har ikke vindkraft utgjort så stor del av kraftproduksjonen i Norge og Trøndelag. Høye investeringer i vindkraft de siste årene har derimot medført økning i vindkraftproduksjon. På landsbasis var vindkraftproduksjonen 3,9 TWh i 2018 (SSB) (36 prosent mer enn 2017), og sto for 2,6 prosent av norsk kraftproduksjon.

Norge eksporterte 18,5 TWh i 2018, mens det ble importert 8,3 TWh. Dette ga et kraftoverskudd på om lag 10 TWh.

Vindkraftanleggene som er igangsatt pr mars 2019 vil nesten tredoble produksjonen fra vindkraft i Trøndelag til omlag 15 % av samlet elproduksjon. Dette vil skape kraftoverskudd i Trøndelag.

- Målt etter middelproduksjon så har Trøndelag det største av de igangsatte vindkraftverkene i Norge (Roan). Har også det minste (Rye vind).
- Verkene i Trøndelag har en estimert middelproduksjon på 1 456,7 GWh , 26,7 % av den nasjonale middelproduksjonen
- 157 turbiner i Trøndelag – i 25,1 % av alle igangsatte turbiner i Norge

Figur 4 Vindkraftverk i Norge i produksjon mars 2019. anlegg i Trøndelag i gult (Kilde: NVE/Fylkesrådmannen)

I Trøndelag er flere store anlegg under bygging, og det er gitt konsesjon til ytterligere:

Vindkraftverk i Trøndelag per april 2019				
	Effekt (MW)	Forventer produksjon (GWh)	Andel av nasjonal effekt (MW)	Andel av nasjonal forventer produksjon (GWh)
Utbygd	450	1 796	26,0 %	25,0 %
Under bygging	852	2 897	46,3 %	46,2 %
Konsesjon gitt	525	1 785	20,5 %	20,5 %

Figur 5 Vindkraftverk i Trøndelag april 2019. (1000GWh = 1 TWh) (Kilde: Fylkesrådmannen på grunnlag av tall fra NVE).

Hvis en summerer utbygde vindkraftverk og de som er under bygging i Trøndelag, vil produksjonen komme opp i 4,7 TWh. En viktig utbygging i denne sammenheng er på Fosen, hvor Statkraft Fosen Vind skal etablere Europas største vindkraftprosjekt på land. Her forventes en årlig produksjon på 3,6 TWh. Planene for videre utbygging av vindkraftverk på Ytre Vikna (Ytre Vikna II) er utsatt på ubestemt tid.

Dersom konsesjonsgitte anlegg i Trøndelag medregnes vil produksjonstillene i Trøndelag bli 6,6 TWh.

Dagens elektrisitetsproduksjon i Norge ligger på om lag 150 TWh (2017). Forbruket av elektrisk kraft lå i 2017 på ca 135 TWh. Ulike beregninger antyder et forbruk på inntil 160-180 TWh i 2050. I dette ligger en omfattende elektrifisering av blant annet transportsektoren. Allerede vedtatte nye vindkraftanlegg vil sannsynligvis være nok til å dekke dette behovet.

Regionale og kommunale mål for vindkraftutbygging og bruk av fornybar energi

Fylkestingene i Trøndelag hadde i 2008 et produksjonsmål for Trøndelag på 3-4 TWh i 2020. De regionale målene fra 10 år tilbake er altså oppfylt og vel så det.

Det vises til [fylkesrådmannen i Trøndelag sin utredning tilknyttet saken](#) hvor det blant annet henvises til de regionale føringene for vindkraftutbygging. Herunder; Fylkesdelplan vindkraft Sør-Trøndelag (2008), Strategi for utbygging av vindkraft i Nord-Trøndelag (2008), Areal- og interesseanalyse-vindkraft i innlandet, Sør-Trøndelag (2012), Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag (2013), Regional plan for Klima og energi Sør-Trøndelag 2015-2020 (2016), Samarbeidsavtale mellom Sametinget og Trøndelag fylkeskommune, Trøndelagsplanen 2019-2030 (2018). Oppsummering av disse peker i retning av sikring av natur- og kulturgrunnlag, uberørt natur og at fylket har ytt mye når det gjelder vindkraftutbygging på land. Dermed konkluderes det med at det er lite grunnlag for å åpne for ytterligere arealer til formålet på land i vår region.

Mål i energi og klimaplan for Nærøy kommune 2013-2020 er at satsingen på fornybar energi skal økes, og innen 2020 skal ytterligere 9 GWh (10% ifht 2006) av elektrisk energi være erstattet med fornybar energi. Det argumenteres i planen for at man bør arbeide for å bli mindre avhengig av elektrisk energi, særlig til oppvarming. Det har ikke lyktes Rådmannen å finne statistikk fordelt på kommunenivå over utvikling i produksjon av elektrisk kraft over år, men med bakgrunn i etablering av flisfyringsanlegg på Kolvereid og på Hofles antas målet å være nådd.

Verdier av betydning i Nærøy

I forslag til nasjonal ramme er ingen områder i kommunen ekskludert på grunn av friluftsliv eller fugl.

Nærøy kommune har i kommuneplanens arealdel avsatt store deler av områdene som har størst lønnsomhet for vindkraft til landbruk, natur, reindrifts- og friluftslivsområder (LNFR).

Reindrift

Åarjel Njaarke sijte /Vestre Namdal reinbeitedistrikt og Voengelh-Njaarke/Bindal Kappfjell reinbeitedistrikt har beiteområder, trekkeleier og flyttleier i store deler av kommunen. Vestre Namdal reinbeitedistrikt har vårbeiter i områdene som omfatter Skjolden og Grønnlifjellet. Begge reinbeitedistriktene har vinterbeiter i store deler av kommunen. Disse vil bli sterkt påvirket ved vindkraftutbygging.

Åarjel Njaarke sijte har sendt høringsinnspill til Nærøy kommune i forbindelse med saken. Høringsbrevet er vedlagt saken. Reinbeitedistriktet er tydelig på at de er *sterkt imot enhver form for vindkraftutbygging innenfor beiteområdene som distriktet har i Nærøy kommune, og distriktet forøvrig. Vindkraftverk i vinterbeitene og i kalvingslandet i Nærøy kommune vil være dramatisk for Åarjel Njjarke sijte*. Ber om at Nærøy kommune av hensyn til sørsamisk reindrift, vedtar at *de ikke vil være en del av nasjonal ramme for vindkraft på land*. I høringsbrevet redegjør reinbeitedistriktet for bruk av Nærøy som beiteområde og hvordan eksisterende arealinngrep medfører at beiteområder oppstykkjes og blir vanskeligere å utnytte. Det pekes på at vurderingene som ligger til grunn for NVEs anbefaling har åpenbare svakheter. For reindriften er konsekvensene av vindkraftverk sammensatte og kumulative. Det vises til erfaring og studier som viser at utbygging av vindkraftverk fører til at reinen endrer beitebruk og i stor grad unngår å oppholde seg innenfor og i nærområdene til vindkraftverkene. Samling og flytting av rein blir også mer utfordrende i områder med vindkraftverk. Reinbeitedistriktet mener at vindkraftverk vil være i strid med Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor den samiske urbefolkningen.

Friluftsliv

Nærøy kommune gjennomfører 2018-2019 friluftslivskratlegging. Resultatet av kartlegginga vil gjøres tilgjengelig via naturbase når arbeidet er sluttført ila høsten. Vindkraftutbygging må ta hensyn til områder som er viktig for friluftslivet.

Erfaringer lokalt og fra andre steder i Norge viser at områdene i og rundt vindparker kan bli betydelig mer benyttet i friluftssammenheng etter at vindparkene blir anlagt. På den andre siden kan svært omfattende vindkraftutbygging og gjennom det tap av natur være negativt for reiselivsnæringen og utøvelsen av tradisjonelt friluftsliv.

Lokal næringsutvikling

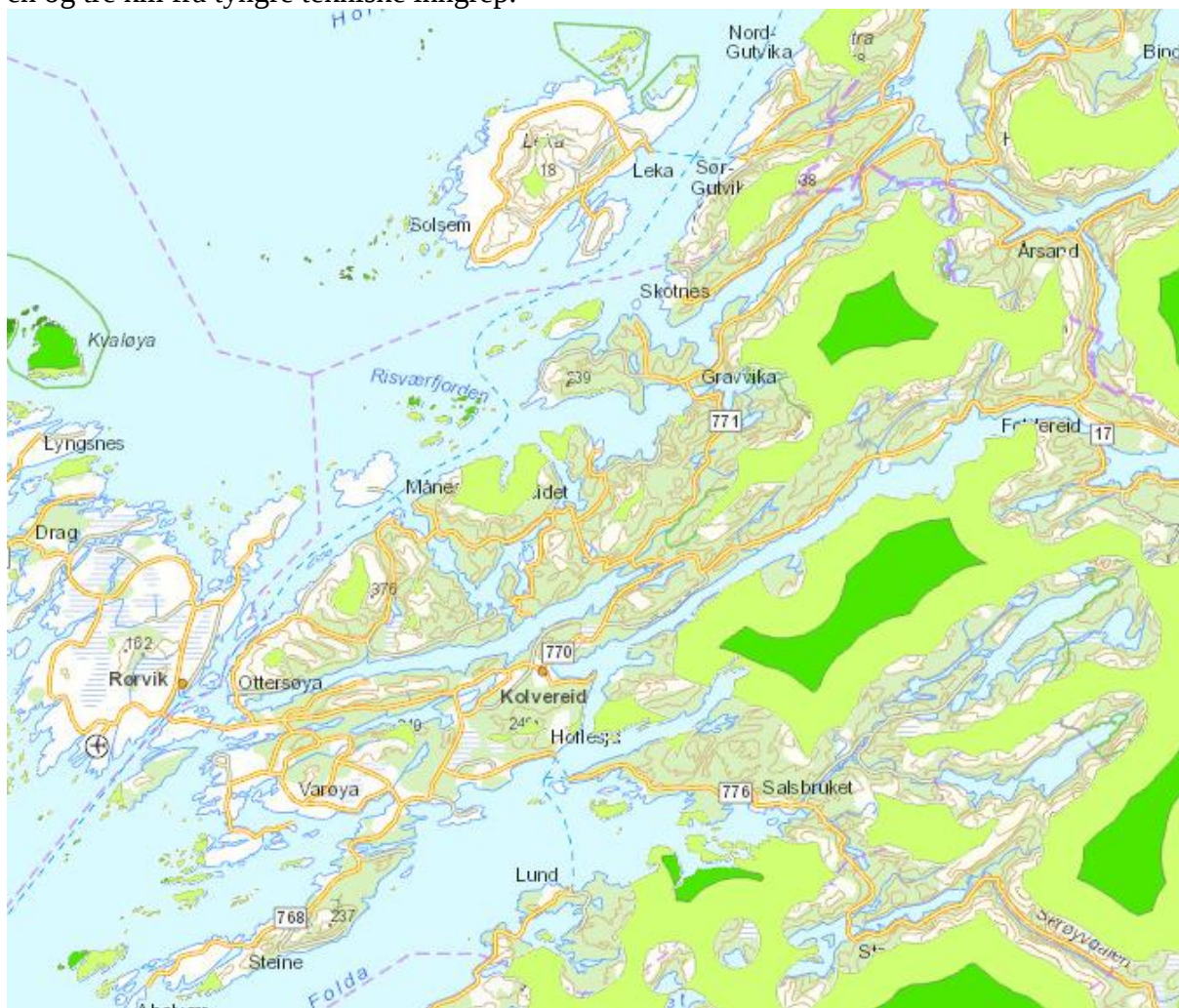
Reiseliv og turisme i urørt og vill natur trekkes fram som en av Namdalens tiltrekkende kvaliteter. Visit Namdalen, som delvis er eid av 12 namdalskommuner deriblant Nærøy, har utarbeidet og vedtatt en strategi for perioden 2018-2028. I denne strategien omtales regionen som urørt, fisk og attraktiv. Opplevelsesbasert reiseliv i urørt og vill natur er pekt på som en framtidig inntektskilde i Namdalen. Regionen skal kunne tilby lokalbefolkningen og besøkende unike naturbaserte opplevelser. Ivaretagelse av kultur, natur og økonomisk verdiskapning i kjølvannet av satsningen på Namdalen som reiselivsdestinasjon, trekkes fram som viktig i selskapets strategiske tenkning. Selskapet har vedtatt 8 hovedmål for sin virksomhet, 2 av de går konkret på å øke den lokale verdiskapningen i reiselivet og øke sysselsettingen i reiselivet. ([Strategiplan 2018-2028 – Namdalen som reisemål mot 2028](#)). Storstilt vindkraftutbygging i regionen vil være i strid med målene i strategiplanen. Det er

sannsynlig at en eventuell storstilt utbygging av vindkraft i Nærøy kan medføre vesentlige negative virkninger for reiselivsnæringen.

Ved utbygging av vindkraftanlegg kan lokalt næringsliv oppleve økte inntekter. Byggingen av et vindkraftverk tar normalt 1-2 år. I denne fasen kan lokalt næringsliv oppleve økte inntekter som følge av overnatting, bevertning, transport, entreprenørarbeid etc. Videre viser vindprotalen.no til at de lokale positive ringvirkningene for vindkraftutbygging er knyttet til inntektene kommunen får gjennom eiendomsskatten, samt de lokale arbeidsplassene som skapes i og rundt vindparken. En tommelfingerregel er én lokalt ansatte per 15 MW installert kapasitet.

Inngrepsfire naturområder og arter

Kartet nedenfor viser inngrepsfire naturområder (INON) i Nærøy kommune. Områder i den mørkeste grønnfargen er i inngrepsfri sone 1: områder mellom tre og fem km fra tyngre tekniske inngrep. Områder i den lysere grønnfargen er i inngrepsfri sone 2; områder mellom en og tre km fra tyngre tekniske inngrep.

Figur 6 Kartutsnitt som viser inngrepsfrie naturområder (Kilde gislink)

Større sammenhengende naturområder er viktige som leveområder og forflytningskorridorer for arter. Tap av sammenhengende naturområder kan medføre tap av naturmangfold for fremtidige generasjoner. I fagrapporten tilknyttet rammeplanen påpekes det at sammenhengende naturområder som dekker flere høydelag vil ha stor verdi for naturens evne til å tilpasse seg et endra klima, fordi artene gradvis kan forflytte seg til kjøligere områder. For eksempel kan dette gjelde områder som strekker seg fra skog og opp til snau fjellet. Bevaring av større områder uten tekniske inngrep er også viktig i friluftslivssammenheng.

Kartlegging av friluftslivsverdiene i kommunen viser også at disse i stor grad er sammenfallende med inngrepsfrie områder.

Vindkraftutbygging er en arealkrevende energiform. Vindturbiner plassert i kupert fjellterreng i Nærøy hvor vindforholdene er gunstige, vil medføre betydelig inngrep i uberørte naturområder med store skjæringer og fyllinger, og vindturbiner som vil være synlig på svært lang avstand.

Undersøkelser fra flere land viser at store rovfugler er spesielt sårbare når det gjelder kollisjon med vindmøller. Blant annet hekker havørn flere steder i kommunen, og innenfor områder som er funnet aktuelle for vindkraftutbygging. Nærøy og Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på havørnen.

Verneområdene i kommunens synes ivaretatt i utredninga.

Klimagassutslipp

Vindkraft har et lavere klimagassavtrykk sammenlignet med kraftproduksjon fra fossile kilder, og utslippet er hovedsakelig knyttet til betongbruk til fundamenter, transport av tunge elementer og arealbruk. Bygging på fjell reduserer betongbruken sammenlignet med bygging andre steder.

I rapporten *Norsk vindkraft og klimagassutslipp* har NVE som en del av arbeidet med nasjonal ramme for vindkraftverk sett på sammenhengen mellom klimagassutslipp og landbasert vindkraft. Oppsummering av rapporten viser at ny norsk fornybar kraftproduksjon sannsynligvis vil bidra til å redusere klimagassutslipp i Europa. Simuleringen viser at 10 TWh norsk vindkraft i 2025 kan redusere de årlige utslippene med 5 millioner tonn CO₂. Dette tilsvarer ca 10 % av Norges samlede utslipp.

Samtidig, høyere vindkraftproduksjon vil gi et større kraftoverskudd i Norge. Eksempler på ringvirkninger av dette vil kunne være mindre energieffektivisering eller raskere elektrifisering av transportsektoren.

Konklusjon

Rådmannen ser behovet for mer fornybar energi i et globalt perspektiv. Tilgangen på fornybar energi er en forutsetning for å løse klimaproblemer. NVE mener at utbygging av vindkraft i Norge er nødvendig for å dekke behovet for mer kraft og for å redusere klimagassutslipp, spesielt i Europa. Samtidig fremkommer i det ikke av fagrapportene som ligger til grunn for rammeplanen, forskningsbasert dokumentasjon på at norsk vindkraft bidrar vesentlig på disse to punktene.

Rådmannen ser at ytterligere vindkraftutbygging i kommunen kan bidra til økt produksjon av fornybar energi, men virkningene som følge av store natur- og arealinngrep vurderes å overgå de eventuelle positive følgene. Det bør i stedet satses på områder som er mindre arealkrevende og har færre negative konsekvenser. Arbeid bør i større grad rettes mot energieffektivisering og å utnytte solenergi, bioenergi, oppgradere eksisterende vannkraftverk, og utredning av vindkraft til havs.

Trøndelag har samlet sett mange allerede godkjente anlegg. I Nærøy er NTE Energi as innvilget konsesjon for reetablering av Hundhammerfjellet vindkraftverk. Med henvisning til de regionale planene og Nærøy kommunes klima og energiplan kan det argumenteres for at Nærøy og Trøndelag i denne omgang har gjort sitt for å bidra til vindkraftutbygging.

NVEs arbeid med nasjonal ramme har avdekket at det er store kunnskapshull knyttet til konsekvenser av landbasert vindkraft. Det påpekes i flere av fagrapportene at behovet for ny kunnskap og mer forskning og etterprøving er stort. Det vurderes at forslaget som foreligger ikke tar tilstrekkelig miljø- og samfunnshensyn som er viktige lokalet sett. Rammeplanen må i større grad ta hensyn til lokalt og regionalt viktige interesser som reindrift, friluftsliv, opplevelsesbasert reiselivssatsing og uberørte naturområder.

Rådmannens forslag til innstilling:

Med dagens konsesjonsgitte anlegg på Hundhammerfjellet har Nærøy tatt sin del av vindkraftutbygging på land så langt. Kunnskap om den pågående utbygginga av vindkraft og kraftnett i Trøndelag må hentes inn og sammenstilles før det er aktuelt å bygge ut nye vindkraftanlegg i kommunen. Påstanden om at området som Nærøy kommune inngår i har et lavere konfliktnivå enn andre steder er basert på svært overordnet sårhetsanalyse, og tar i for liten grad hensyn til lokale verdier og interesser.

Kommunestyret i Nærøy erkjenner behovet for fornybar energi, men mener at landbasert vindkraft har for mange negative konsekvenser. Fremtidens økte energibehov bør i første omgang sikres gjennom å gjennomføre tiltak i form av energieffektivisering/sparing, opprusting av eksisterende vannkraftverk, vindkraft til havs eller andre grønne energiformer.

Saksprotokoll i -

Behandling:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Uttalelse fra utvalg for drifts- og utviklingssaker:

Med dagens konsesjonsgitte anlegg på Hundhammerfjellet har Nærøy tatt sin del av vindkraftutbygging på land så langt. Kunnskap om den pågående utbygginga av vindkraft og kraftnett i Trøndelag må hentes inn og sammenstilles før det er aktuelt å bygge ut nye vindkraftanlegg i kommunen. Påstanden om at området som Nærøy kommune inngår i har et lavere konfliktnivå enn andre steder er basert på svært overordnet sårhetsanalyse, og tar i for liten grad hensyn til lokale verdier og interesser.

Kommunestyret i Nærøy erkjenner behovet for fornybar energi, men mener at landbasert vindkraft har for mange negative konsekvenser. Fremtidens økte energibehov bør i første omgang sikres gjennom å gjennomføre tiltak i form av energieffektivisering/sparing, opprusting av eksisterende vannkraftverk, vindkraft til havs eller andre grønne energiformer.

Saksprotokoll i Formannskapet - 12.09.2019

Behandling:

Steinar Aspli (Sp) fremmet følgende tilleggsforslag:

Kommuner som tar belastningen med å tillate utbygging av vindkraftanlegg på vegne av storsamfunnet må få kompensasjon som samsvarer med denne belastningen gjennom erstatninger og et skatteregime på linje med det som er etablert for vannkraftproduksjon.

Avstemming:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Steinar Aspli sitt tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapetets innstilling:

Med dagens konsesjonsgitte anlegg på Hundhammerfjellet har Nærøy tatt sin del av vindkraftutbygging på land så langt. Kunnskap om den pågående utbygginga av vindkraft og kraftnett i Trøndelag må hentes inn og sammenstilles før det er aktuelt å bygge ut nye vindkraftanlegg i kommunen. Påstanden om at området som Nærøy kommune inngår i har et lavere konfliktnivå enn andre steder er basert på svært overordnet sårhetsanalyse, og tar i for liten grad hensyn til lokale verdier og interesser.

Kommunestyret i Nærøy erkjenner behovet for fornybar energi, men mener at landbasert vindkraft har for mange negative konsekvenser. Fremtidens økte energibehov bør i første omgang sikres gjennom å gjennomføre tiltak i form av energieffektivisering/sparing, opprusting av eksisterende vannkraftverk, vindkraft til havs eller andre grønne energiformer.

Kommuner som tar belastningen med å tillate utbygging av vindkraftanlegg på vegne av storsamfunnet må få kompensasjon som samsvarer med denne belastningen gjennom erstatninger og et skatteregime på linje med det som er etablert for vannkraftproduksjon.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 23.09.2019**Behandling:**

Formannskapetets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Med dagens konsesjonsgitte anlegg på Hundhammerfjellet har Nærøy tatt sin del av vindkraftutbygging på land så langt. Kunnskap om den pågående utbygginga av vindkraft og kraftnett i Trøndelag må hentes inn og sammenstilles før det er aktuelt å bygge ut nye vindkraftanlegg i kommunen. Påstanden om at området som Nærøy kommune inngår i har et lavere konfliktnivå enn andre steder er basert på svært overordnet sårhetsanalyse, og tar i for liten grad hensyn til lokale verdier og interesser. Kommunestyret i Nærøy erkjenner behovet for fornybar energi, men mener at landbasert vindkraft har for mange negative konsekvenser. Fremtidens økte energibehov bør i første omgang sikres gjennom å gjennomføre tiltak i form av energieffektivisering/sparing, opprusting av eksisterende vannkraftverk, vindkraft til havs eller andre grønne energiformer.

Kommuner som tar belastningen med å tillate utbygging av vindkraftanlegg på vegne av storsamfunnet må få kompensasjon som samsvarer med denne belastningen gjennom erstatninger og et skatteregime på linje med det som er etablert for vannkraftproduksjon.

Høringsinnspill fra Åarjel Njaarke sijte (Vestre Namdal reinbeitedistrikt) til Nærøy kommune i forbindelse med nasjonal ramme for vindkraft på land

Åarjel Njaarke sijte vil gjerne orientere om reindriftas bruk av området som er berørt av nasjonal ramme innenfor Nærøy kommune, samt gjøre kommunen klar over sannsynlige konsekvenser av vindkraft for reindrifta.

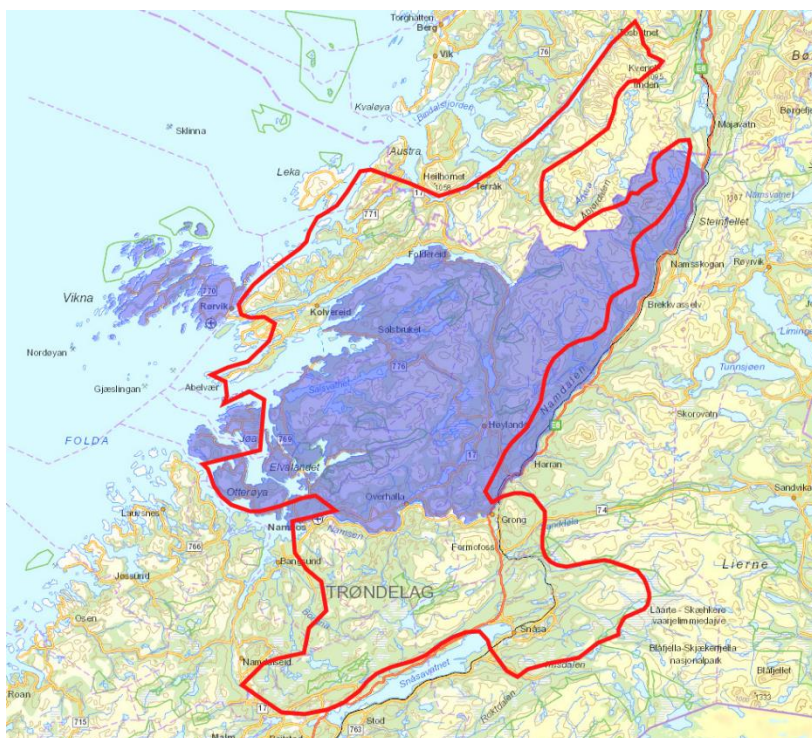
Aller først vil vi klargjøre at reinbeitedistriktet er sterkt imot enhver form for vindkraftetablering innenfor beiteområdene som distriktet har i Nærøy kommune, og i distriktet forøvrig.

Distriktet har konsesjonsbehandlingen av Kalvvatnan vindkraftverk friskt i minne. Olje- og Energidepartementet ga endelig avslag til prosjektet på grunn av hensynet til sørsamisk reindrift og Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor den samiske urbefolkningen. Disse forpliktelsene er nedfelt i grunnlovens § 108:

Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.

Sørsamisk reindrift er helt avgjørende for utviklingen av det sørsamiske samfunnet, da reindrifta er en hovedarena for utvikling og opprettholdelse av språket og samiske tradisjoner. Vindkraft er en betydelig trussel mot sørsamisk reindrift og kommer derfor i konflikt med grunnlovens § 108 og Norges internasjonale forpliktelser.

Område Namdal berører så godt som hele Åarjel Njaarke sijte, se bilde 1.

Bilde 1: Åarjel Njaarke sijte markert i lilla. Det er en liten feil i kartet da noe areal mot Åbjøra-dalføret også ligger i Åarjel Njaarke.

Distriktet har et øvre reintall på 2400 rein, fordelt på 6 siidaandeler (driftsenheter). 31 personer er registrerte reineiere i distriktet. Driften er grovt sett delt i to sijter (driftsgrupper) som driver hver for seg; Toven sijte og Meatelen sijte. Det er ikke fastsatt noen formell sijtegrense (beitegrense) mellom gruppene.

Vinterbeitene er minimumsbeite for begge gruppene.

Distriktets bruk av Nærøy

Grovt sett kan man si at distriktets vinterbeiter ligger vest for fylkesvei 17; i Nærøy, Fosnes, Høylandet, Grong, Overhalla og Namsos kommuner. Barmarksbeitene ligger på østsiden av fylkesveien; fra Grong kommune videre nordover i Namsskogan, Bindal og Grane kommuner.

I Nærøy kommune har Åarjel Njaarke vinterbeite i hele kommunens areal på sørsiden av Innerfolda. Dette er helt sentrale vinterbeiter for Meatelen sijte, med både kystnære fjell- og skogsbeiter som gir fleksibilitet ved varierende beiteforhold vinterstid. Området er også lite berørt av ferdsel og tekniske inngrep hvis man ser bort fra vassdragsreguleringene. Uberørte vinterbeiter er særdeles viktig da det gir beitero i den periode på året hvor reinen er i negativ energibalanse (bryter ned fettreservene). Det er flere flyttleier og oppsamlingsområder innenfor beiteområdet. Det er ingen større permanente gjerdeanlegg.

Meatelen sijte har sitt hovedkalvingsland på østsiden av fylkesvei 17, men i år med sen vår kan kalving også skje på vestsiden i vinterbeiteområdet. Generelt er det viktig å spare vinterbeitene for beiting ellers i året, da de er sårbare for overbeite (spesielt reinlaven). Flyttinga inn og ut av vinterbeiteområdene skjer når vær og føre tillater det.

Som kommunen helt sikkert er kjent med har Åarjel Njaarke også vinterbeite på Vikna. Distriktet har derfor flytterett i tre uker på høst og vår gjennom Voengelh Njaarke sijte sine beiteområder. Flytteretten er knyttet til området sør for Kolvereid, fra Korsneset til Marøya. Distriktet har derfor flyttleier og oppsamlingsområder/hvileplasser her. Dette området er under kontinuerlig press fra ulike tekniske inngrep.

Sentrale gjerdeanlegg for slakting og skilling ligger i Nessan og Strompdalen i Namsskogan kommune, og i Meidalen og Svartbakken i Høylandet kommune.

Veiledende kart over distriktets bruk er tilgjengelig på www.kilden.nibio.no.

Utfordringer i dag

Rovvilt er uten tvil en stor utfordring for distriktet. Distriktet er innenfor prioritert yngleområde for gaupe, men vi har også en fast bestand av jerv. Videre er tap til ørn i kalvingstida betydelig. Forrige driftsår tapte vi knapt 50 % av kalven. Dette har selvsagt betydelig påvirkning på lønnsomhet og avl. Rovviltet påvirker også reinens beitero, som igjen påfører oss merarbeid under gjeting og samlinger.

Distriktet har generelt gode slaktevekter så drektighet hos simler og overlevelse hos kalven skal i utgangspunktet være høy.

Det er betydelig med arealinngrep i distriktet. Vannkraftutbygging finnes over store deler. Vindkraft er etablert på Vikna, mens det ble gitt avslag for Kalvvatnan vindkraftverk. Menneskelig aktivitet i tilknytning til fritidsbebyggelse har betydelig negativ påvirkning. Det gir redusert beitero, beiteunnvikelse og vanskeliggjør flytting i enkelte områder. Nydyrking i vinterbeiteområdene, spesielt i Vikna og Nærøy, reduserer beitene og gjør de vanskeligere å benytte uten å komme i konflikt med landbruket. Videre er jakt med hund en utfordring, og spesielt løshundjakt på elg.

Elgjakta foregår i en periode hvor vi samler til slakt (oktober-november), så det er en utfordring når løshunder jager rein over lange avstander i timesvis.

Samtidig ser vi en stadig økning i tilrettelegging for aktivitet i utmark. Spesielt rekreasjonsløyper for snøskuter og potensialet for bruk av elsykler i utmarka gir bekymring.

Det foreligger planer om vannkraftverk (Flåttådal, Litlflåttådal, Bjørelva og Steinåa) i nærområdet til både merke- og slaktegjerdene i Namsskogan kommune. Disse er til klagebehandling hos OED, og de får stor negativ påvirkning på barmarksbeitene dersom alle realiseres.

Summen av alle inngrep medfører at beiteområder oppstykket og blir vanskeligere å utnytte. I tillegg unnviker reinen nærområdene, og trekker til roligere beiteområder.

Distriktets inndeling i to grupper innebærer også visse utfordringer i dag. I perioder gjetes det intensivt for å unngå sammenblandinger, men per i dag er allikevel situasjonen håndterbar.

Konsekvensene for reindrifta av vindkraft

Vi gjør kommunen oppmerksom på at NVEs vurdering av konsekvensene for reindrifta i rapporten er delvis basert på forskning utført på vegne av utbyggere, og har åpenbare svakheter når den ikke kan oppfattes som objektiv. Men denne forskningen legges altså til grunn når de vurderer at vindkraft kan etableres med «*akseptable virkninger for reindriften*».

Generelt viser de aller fleste studier internasjonalt på forstyrrelser på rein fra tekniske inngrep (hyttefelt, kraftledninger, veier) at reinen reduserer beitebruken i nærområdet. Denne effekten måles fra **noen få kilometer opp til 15 kilometer fra inngrep**. Forstyrrelser fra vindkraftverk på tamrein er også vist mange kilometer fra vindturbinene, blant annet i Sverige.

Konsekvenser av vindkraftverk er sammensatte og kumulative:

- **Direkte beitetap** gjennom bygging av veier, oppstillingsplasser for vindturbiner mm.
- **Redusert beitebruk** i nærområdet til vindkraftverket som følge av økt ferdsel fra allmennheten og i forbindelse med jevnlig vedlikehold av vindturbinene.
- **Redusert beitebruk** i nærområdene til vindturbinene på grunn av støy, bevegelse og visuell effekt fra turbinene.
- **Lavere produksjon** som følge av redusert beitekvalitet, endret beitebruk og mer arbeidskrevende samlinger.
- **Samling og flytting av rein blir vanskeligere** pga. endrede forhold innenfor vindkraftverket
- Økt fare for **sammenblanding** med andre reinbeitedistrikt (eller grupper i eget distrikt)
- Økt sannsynlighet for **konflikter med andre brukergrupper**, f.eks. jordbruk.
- Fare for **iskast**. Iskast fra rotorbladene gjør at det kan være farlig å bevege seg innenfor vindkraftverket under visse forhold vinterstid.

Reindriftas egen erfaring fra utbygginga på Fosen er at reinen endrer beitebruken, og i stor grad unngår å oppholde seg innenfor og i nærområdene til vindkraftverkene. Dette gjelder spesielt for simler. I tillegg er samling og flytting av rein som har kommet inn i områder med vindkraftverk utfordrende på grunn av veisystemer og fjellskjæringer på tvers av naturlige trekk og flytteleier. Reindriftas erfaringer fra andre steder i Norge og Sverige beskriver mye av de samme utfordringene; reinen beiter ikke innenfor vindkraftverket.

Vindkraftverk i vinterbeitene og i kalvingslandet i Nærøy kommune vil være svært dramatisk for Åarjel Njaarke sijte. Beitebruken vil endres og bety merarbeid ved at reinflokkene blir mindre for å utnytte mindre beiteområder som igjen er mer krevende å gjete. Reduserte vinterbeiter og

kalvingsland får direkte påvirkning på lavere vekter, som igjen betyr færre fødte kalv og lavere overlevelse på kalven. På sikt gir dette alvorlige ringvirkninger for lønnsomheten i driften.

Samtidig har distriktet per i dag få konflikter med andre brukere, deriblant landbruket. Dette kan endres dersom reinen blir presset ut av sine naturlige beiteområder.

Folkerettslige forpliktelser og nasjonal reindriftspolitik

Norge har forpliktet seg til å legge forholdene til rette for at den samiske urbefolkningen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og samfunnsliv (bl.a. gjennom grunnlovens § 108, ILO-konvensjonen nr 169 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter). Den sørsamiske reindriften er vesentlig for å ivareta den sørsamiske kulturen. En reduksjon av vårt reinbeite må derfor være i strid med folkeretten. Olje- og energidepartementet ga jo også avslag til bygging og drift av Kalvvatnan vindkraftverk med en folkerettslig begrunnelse.

De senere årene har den norske reindriftspolitikken fått mer fokus på økt produksjon og lønnsomhet i reindriften (Meld.st. 32 2016-2017, meld. st. 9 2011-2012). Regjeringen har i år fremmet forslag til flere endringer i reindriften (bl.a. formålsendring og individmerking) med mål om å øke lønnsomheten i reindriften.

Stortingsmeldingen om reindrift (meld.st. 32 2016-2017) fremhever fleksibilitet i beitebruk som viktig for reindriften. Høy fleksibilitet betyr at man har en tilpasningsevne til ulike utfordringer som oppstår (variasjon i beiteforhold, rovviltsituasjon mv.). Det som er av fleksibilitet forsvinner ved bygging av vindkraftverk som dekker mange kvadratkilometer. Årjel Njaarke har ingen alternative beiteområder.

De politiske målsettingen er utfordrende nok med dagens rovviltbestander. Dersom beiteområdene forringes og/eller forsvinner sier det seg selv at denne målsettingen blir ytterligere utfordret.

Konklusjon

Årjel Njaarke sijte er sterkt imot at Nærøy kommune skal bli en del av nasjonal ramme for vindkraft på land. Meatelen sijte i Årjel Njaarke sijte har hoveddelen av vinterbeitene sine i Nærøy, og vindkraftverk får svært stor negativ påvirkning på vår bruk av området.

Vindkraftverk vil etter distriktets syn være i strid med Norges folkerettslige forpliktelser ovenfor den samiske urbefolkning. Olje- og Energidepartementets avgjørelse for Kalvvatnan vindkraftverk styrker at denne oppfatningen er riktig.

Årjel Njaarke sijte ber derfor Nærøy kommune, av hensyn til sørsamisk reindrift, vedta i sin politiske behandling at de ikke vil være en del av nasjonal ramme for vindkraft på land.